

huisartsen zullen gelijke ervaringen hebben. Misschien ware dan ook het roodvonk ten opzichte van den verloskundige als smetstofoverbrenger in een lagere gevarenklasse onder te brengen, dan tot nu toe het geval is. Is zijn kwade naam misschien afkomstig uit den tijd, dat bacteriologie en asepsis nog niet tot de tegenwoordige ontsmettingsgewoonten hadden geleid? Dat het roodvonk echter bij voorkomen in dezelfde woning, als de baring plaats heeft, zeer gevaarlijk is, zal wel buiten twijfel blijven; de mededeeling van VERAART heeft dit weer duidelijk bewezen.

Amsterdam, 29 Maart 1918.

A. DEN HERDER.

TETANUS NEONATORUM.

Naar aanleiding van de twee vragen van collega SCHOUTE het volgende:

Sub 1°. Het is mij niet bekend, waarom tusschen de opgaaf in het *Geneeskundig Jaarboekje* en de gebruiksaanwijzing van het serum antitetanicum een dergelijk verschil bestaat.

Sub 2°. Zoals ik reeds heel kort in het stukje over de behandeling van tetanus neonatorum mededeelde, worden de uitkomsten volgens de methode van BACELEI niet gunstig beoordeeld. Hierover bestaat een uitgebreide literatuur, waarvan ik slechts de eigen waarnemingen van KRAUS noem. De genezing van de patiëntjes moet ik daarom toeschrijven aan het serum, te meer nog, aangezien in de laatste oorlogsjaren de uitkomsten van de serumbehandeling (hier zonder de aanwezigheid van carbolzuur) zeer gunstig zijn.

Amsterdam, 2 April 1918.

S. B. DE VRIES ROBLES.

HET VOORSTEL A VAN DE AFDEELING ARNHEM.

Met het aan de orde stellen van dit voorstel heeft de afd. Arnhem en O. een belangrijk onderwerp aangeroerd en naar gehoopt mag worden, nuttig werk gedaan. Als ik goed zie, wordt de instelling eener „centrale deskundige leiding” op het onderhavige gebied niet alleen door deze afdeeling, maar ook door den praeadviseur OOSTERBAAN wenschelijk geacht. Slechts bestaat verschil van zienswijze omtrent den toekomstigen aard voor dit instituut. De praeadviseur wil blijkbaar van de instelling van een „Ministerie van Volksgezondheid” niets weten, mede op grond van het argument, dat daarvoor geen voldoende arbeid te vinden zou zijn. Wanneer men enkel het oog gevestigd houdt op de volksgezondheid in engeren zin, dan zou dit argument wellicht steekhoudend zijn. Wanneer men zich echter op een ruimer standpunt stelt, wanneer men de „geneeskundige zaken” in haar vollen omvang onder „deskundige centrale leiding” zou wenschen, zooals, naar ik begrijp, de afd. Arnhem zich voorstelt, dan zou ongetwijfeld over gebrek aan arbeid allerminst te klagen zijn. Men stelle zich daarbij voor oogen, dat de behartiging der „geneeskundige zaken, incl. de volksgezondheid, niet tot één departement is beperkt, maar onder de tegenwoordige omstandigheden over verschillende departementen: binnenlandsche zaken, justitie, landbouw, handel en nijverheid, waterstaat, oorlog en marine, om van koloniën nog niet eens te spreken, is verdeeld. Voorts dat het een eisch des tijds mag geacht worden, dat ons land ook wat de „geneeskundige zaken” betreft één in alle opzichten onafhankelijk en zelfstandig standpunt gaat innemen. Dit zou o. a. de oprichting en instandhouding van verschillende laboratoria ten dienste van wetenschap en praktijk, bijv. op het gebied der biologie, der volksvoeding, der experimenteele pathologie, pharmacologie en therapie, om maar enkele te noemen, in zich sluiten, hetzij als uitbreiding van het „Centraal laboratorium voor de volksgezondheid”, hetzij als meer zelfstandige instituten, bijv. naar het voorbeeld der landbouwproefstations, enz..

De praeadviseur spreekt van een splitsing van *het* nu met de behartiging van de volksgezondheid belaste departement in meerdere departementen (daarmee naar ik veronderstel afdeelingen bedoelende). Wanneer dergelijke afdeelingen onder deskundige leiding zouden staan of wel wanneer aan deze afdeelingen een plaats aan de „meest bevoegde deskundigen” op verschillend gebied, de „geneeskundige zaken” rakende, zou worden ingeruimd; terwijl dit beginsel ten aanzien van de verschillende betrokken

departementen voren genoemd, in toepassing zou worden gebracht, dan zou wellicht in hoofdzaak in het door de afd. Arnhem en O. op den voorgrond gebrachte gebrek aan „centrale deskundige leiding” zijn voorzien.

Misschien zou het op het oogenblik zelfs de voorkeur verdienen in de laatstgenoemde richting pogingen aan te wenden, in plaats van op een afzonderlijk ministerie aan te sturen. Ware de aangelegenheid van een afzonderlijk alles omvattend departement eerder voorbereid, zooals dit bijv. ten aanzien van een ministerie van onderwijs is gebeurd, dan zouden de zaken anders staan. Dan zouden wellicht groote politieke partijen deze aangelegenheid op hun ontwerp-program van actie hebben willen plaatsen, zooals nu door de Liberale Unie met betrekking tot een ministerie van onderwijs is gedaan (*N. Rott. Ct. Ochtendblad 29 Maart*).

Daar zal nu intusschen voorshands wel geen denken aan zijn en het zal mitsdien allicht praktischer zijn in andere richting stappen te gaan doen.

Wanneer intusschen het negatieve advies van den praeadviseur zou worden opgevolgd, wanneer m. a. w. het voorstel Arnhem e. O. door de algemeene vergadering zonder meer zou worden verworpen, dan zou daarmee een zeer belangrijke zaak in den doofpot zijn gestopt. Ten einde zulks te verhoeden, ware het m. i. gewenscht, dat het voorstel Arnhem e. O. in een gewijzigden vorm ter tafel werde gebracht, hetzij door deze afdeling zelf, hetzij door een andere of, kan het zijn, door het hoofdbestuur onzer Maatschappij. Het bemiddelingsvoorstel zou dan bijv. tot uitdrukking kunnen brengen, dat door de algemeene vergadering aan het hoofdbestuur worde opgedragen een commissie te benoemen, die zou hebben te onderzoeken: of de instelling van een ministerie van geneeskundige zaken incl. volksgezondheid voor ons land (en eventueel onze koloniën) wenschelijk ware te achten, dan wel of op andere wijze doelmatig in de door de afdeling Arnhem e. O. aan de orde gestelde wenschelijkheid van „deskundige centrale leiding” zou kunnen worden voorzien.

Dat een dergelijk onderzoek omvangrijk zou worden, is mogelijk, dat het kosten met zich mee zou brengen, valt niet te ontkennen, dat het echter van te voren tot onvruchtbaarheid zou zijn gedoemd, schijnt mij niet wel aannemelijk. Immers, de kennis van hetgeen in andere landen op het onderhavige gebied bestaat, is weliswaar zeer belangwekkend, maar ten slotte weinig ter zake dienend. Een doeltreffend samengestelde commissie zou ongetwijfeld wel over zooveel oorspronkelijkheid, zelfstandigheid en zaakkennis beschikken, dat zij mans genoeg zou zijn om ook onder de tegenwoordige omstandigheden tot een vruchtbaar resultaat te komen.

Groningen, 31 Maart 1918.

E. HEKMA.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

SOFIA. — De professoren-sollicitatie. De uitschrijving eener sollicitatie naar de professoraten in de ontleedkunde, weefselleer, ontwikkelings- en verrichtingsleer bij de nieuwe geneeskundige faculteit te Sofia heeft goed gevolg gehad. De sollicitanten zijn nu uitgenoodigd, hun wetenschappelijke werken vóór 15 Maart aan het Bulgaarsche gezantschap te Weenen toe te zenden (*Wiener klin. Wochenschr.*).

MÜNSTER. — Een kwakzalversmiddel tegen enuresis. F. TROMP beschrijft in *Münch. med. Wochenschr.* n°. 11 een toestel, dat hij bij een meisje heeft aangetroffen en wat haar te München was verkocht als dienstig tegen bedwateren. Het bestaat uit een kegel van gummi, welke met een schroef door een opening in een plaatje wordt gedreven, dat met een soort banddoek aan het onderlijf bevestigd wordt. De punt van de kegel moet de urethra verstoppen, en zal er zeker in slagen, de reeds slappe sluitspier nog meer te verslappen. De blaasontsteking, die bij het meisje bestond, is niet onwaarschijnlijk door het toestel teweeggebracht; 12 mark was er voor betaald; niet te veel, als de les, die de ouders nu hebben gekregen, maar niet wordt vergeten.